

«Ρομπότ, συναισθήματα και ηθική»

Ομιλία Νίκου Μαυρίδη, Δρ. Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασαχουσέτης (MIT) στη Ρομποτική και την Τεχνητή Νοημοσύνη

Υπάρχουν ευφυή ρομπότ τα οποία μπορούν να έχουν λεπτομερή αντίληψη του κόσμου; Ικανότητες επίδρασης πάνω του; Υπάρχουν ευφυή ρομπότ τα οποία μπορούν να έρθουν σε φυσική διάδραση και ρευστή συνεργασία με ανθρώπους; Όλα αυτά αποτελούσαν μέρος της επιστημονικής φαντασίας, μέχρι πριν λίγες δεκαετίες. Οι τελευταίες όμως εξελίξεις σε διάφορους τομείς, και κυρίως στην Τεχνητή Νοημοσύνη, έχουν φέρει αυτό «το όνειρο» της ανθρωπότητας πολύ πιο κοντά στην πραγματοποίησή του. Πού όμως βρίσκονται οι απαρχές των τεχνολογιών αυτών; Ποιο είναι το εύρος των δυνατοτήτων τους; Ποιες οι πιθανές επιπτώσεις τους σε προσωπικό, κοινωνικό και διεθνές επίπεδο;

Είναι αλήθεια ότι οι «ευφυείς μηχανές» δεν μπορούν να κατανοήσουν τα ανθρώπινα συναισθήματα και σίγουρα δεν είναι δυνατόν να μας δίνουν την (ψευδαίσθηση) ότι έχουν και τα ίδια συναισθήματα; Και σε τι θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες μηχανές οι οποίες παρουσιάζουν συναισθηματική νοημοσύνη; Και πέρα από συναισθήματα, ποια είναι η σχέση της Τεχνητής Νοημοσύνης και της Ρομποτικής με την Ηθική; Προκύπτουν νέα ηθικά ζητήματα από την εφαρμογή αυτών των τεχνολογιών; Και αν ναι, μπορούμε να τα προβλέψουμε, και κυρίως, να τα αντιμετωπίσουμε; Και βέβαια, πέρα από συναισθήματα, θα ήταν αδύνατο – θα μπορούσε κανείς να φανταστεί – οι μηχανές να αποκτήσουν αξιακά συστήματα και ικανότητες ηθικής συλλογιστικής, έτσι δεν είναι; Και τελικά αλλάζουν οι ίδιες οι μηχανές για να έρθουν πιο κοντά μας; Ή μήπως, τελικά, αλλάζουν τόσο τη ζωή μας, ώστε οι ανθρώπινες κοινωνίες και τα υπάρχοντα ηθικά μας συστήματα θα περάσουν μέσα από εξελικτικά μεταβατικά φαινόμενα μέχρι να φτάσουν σε νέα σημεία ισορροπίας τους;

Αυτές είναι κάποιες από τις πολλές ερωτήσεις, τις οποίες θα προσεγγίσουμε. Και μια, από τις πολλές πιθανές όψεις που θα αναδειχθούν, είναι αυτή της τεχνολογίας όχι μόνο ως Προμηθεϊκή φλόγα – ξαναζωντανεύοντας όμως και την ανάμνηση της επιθυμίας του Μίδα – αλλά και ως καθρέφτης μας, ως άτομα, ως είδος και ως κοινωνίες. Τεχνολογίας, η οποία θα μπορούσε, εν δυνάμει, να μας δώσει πρωτόγνωρες δυνατότητες: όχι μόνο βελτίωσης, αλλά και αυτογνωσίας και ετερογνωσίας.